

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Tekijänoikeusasiasioiden neuvottelukunnan kokous 2.6.2026 klo 14.00 -

Asialista

14.00 Puheenjohtaja vsi Kristiina Kokko avaa kokouksen

14.05 Ajankohtaista (muutettu, infra ajankohtaisissa)

14:30 EU-asiat

14:40 Tekoälyyn liittyvien tekijänoikeudellisten kysymysten käsittely pienryhmissä

15:30 KV-asiat

16:00 Kokous päättyy

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Ajankohtaiset

Tekijänoikeusinfrastruktuurin kehittämisverkosto CITF

- Suomen (OKM) vetämä monen maan välinen asiantuntijaverkosto tekijänoikeustiedon **yhteentoimivuutta, luotettavuutta ja koneluettavuutta edistävien avointen tietomäärittelyjen luomiseksi (open rights data framework)**
  - Teoksen elinkaareen luomisesta jakeluun ja korvausten maksamiseen perustuvat tekniset vaatimukset
  - CITF kattaa yli 90 asiantuntijaa 30 maasta → Komissio, WIPO ja EUIPO tukevat prosessia
  - Tavoite saada vakiinnutettua **EU- ja KV-tasolle, jotta luovat alat saavat tarvitsemaansa tukea tekijänoikeusinfrastruktuurin modernisointiin**
- **!! CITF Status Report** luovutetaan Genevessä heinäkuussa 2026 → jatkoaskeleet ml. uudet käyttötapaukset ALT-EDIC jne.
- **!! EUIPO:** [Mapping of EU databases and metadata standards providing information on copyright-protected works - EUIPO](#)
- **LISÄTIETOA SUOMEKSI:** <https://okm.fi/citf>

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

EU-asiat

EU-asiat

- DSM-direktiivin arviointi
- Komission Call for evidence -prosessi
- Tekoälyasetus
  - Käytännösäännöt (artikla 50)
  - Suositus
  - Voimaantulo 2.8 ja vesileimateknologioiden osalta joulukuussa (omnibus-neuvottelut)

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Tekoälyyn liittyvien tekijänoikeudellisten kysymysten käsittely pienryhmissä

Anna Vuopala

Vastuullinen tekoälyn kehittäminen ja käyttö

– pienryhmien loppuraportit

Ryhmä I Luova (Tekoäly työkaluna):

- Kyösti Salokorpi, Musiikintekijät

Ryhmä II Teknologia:

- Pauli Tölli Sanoma Media Finland

Ryhmä III Juridiikka:

- Maria Rehbinder, Aalto ja Jenni Kyntölä, Teosto

Luova ryhmä I: Tekoäly työkaluna

Luova työ tuottaa Euroopassa merkittävän määrän työpaikkoja ja tuloja, ja ala on kasvussa.

Tekoälytyökalut tarjoavat uusia mahdollisuuksia taiteen ja mediasisältöjen tekemiseen, mutta samalla kulttuurisisältöjen laiton käyttö uhkaa luovien alojen kasvumahdollisuuksia.

Luovan työn tekijöillä on huono neuvotteluasema suhteessa suuriin, globaalisti toimiviin teknologiayhtiöihin.

mukana: Taidejärjestöt | Mediat | Tekijänoikeusjärjestöt | Yliopistot | Museot

- Uhkia

Sisältöjä käytetään ilman lupaa.
Luovien alojen arvoa siirtyy
teknologiayrityksille.

Syväärennökset: taiteilijoiden kuvaa ja
ääntä käytetään luvatta.
Tekoälyllä tuotettu disinformaatio heikentää
demokratiaa.

AI-sisällön tulva laskee taiteen arvoa.

Pienet kielialueet jäävät kielimallien
kehityksessä suurten kielten jalkoihin.

+ Mahdollisuuksia

Lainsäädäntö takaa toimivan
lisensointimarkkinan syntymisen.

Generoitu sisältö merkitään. Julkisuuden
henkilöillä on oikeus hallita oman kuvansa
käyttöä.

Taiteen tekeminen demokratisoituu.

Ammattitaiteilijat vapautuvat turhista
mekaanisista työvaiheista ja käyttävät uusia
AI-työvälineitä luovasti.

Suomi hyötyy luovan alan kasvusta.

Ehdotettuja toimenpiteitä

1. Vahvistetaan luovan työn tekijöiden neuvotteluasemaa
2. Kohdistetaan tukia eläville luovan työn tekijöille
3. Puolustetaan vahvaa tekijänoikeutta
4. Vaaditaan globaaleilta teknologiayhtiöiltä läpinäkyvyyttä
5. Merkitään AI-generoidut sisällöt nykyistä paremmin
6. Syvävääreännökset on voitava poistaa nopeasti ja tehokkaasti
7. Tutkitaan mahdollisuuksia luoda omia kansallisia kielimalleja

TEKOÄLY JA TEKIJÄNOIKEUS

Pienryhmä II

Teknologia

Vetäjät

Tuomas Haavikko · Yle | Mona Lehtinen · Kansalliskirjasto | Pauli Tölli · Sanoma

Tekijänoikeusasioiden neuvottelukunta · 2.6.2026

Työ ja rajaukset

Vetäjät: Tuomas Haavikko (Yle), Mona Lehtinen (Kansalliskirjasto), Pauli Tölli (Sanoma)

Tehtävä

- Oikeuksien ja käyttöehtojen merkitseminen, läpinäkyvyys ja jäljitettävyys
- Metadata, tunnisteet, opt-out, käyttöehdot
- Myös agentit, synteettinen data ja personoidut mallit

Työskentely

- Jäsenet edustavat tekijänoikeusalan järjestöjä, mediayhtiöitä, ICT-alaa ja muita sidosryhmiä
- Kuultu ulkopuolisia asiantuntijoita
- Pohjana 2024 teknologiapienryhmän raportti

Rajaus

- Keskityttiin mallien jatkokoulutukseen
- Pohjamallien koulutuksen lainmukaisuus: tarve Suomen aktiivisuuteen EU- ja kv-tasolla

Painopiste käytännössä

- Organisatorinen ja politiikan taso korostui teknisen yli
- Agentit, synteettinen data ja personoidut mallit jäävät jatkotyöhön

TYÖRYHMÄN HAVAINNOT

Neljä läpileikkaavaa teemaa

Jokaisella teemalla periaatteet ja pelisäännöt

1

Laadukkaat ja eettiset datasetit

Laillinen alkuperä, läpinäkyvyys, dokumentointi

- Laillisuus on osa laatua — varmistettava jo koulutusvaiheessa
- Metadata kulkee mukana: lähteet, tekijät, oikeusperusta
- Opt-outin noudattaminen koneluettavasti

2

Lisensoinnin rooli

Markkinatalouden normaali mekanismi

- Oikeusvarmuus kaikille osapuolille: tekijöiden ja tutkimuksen tarpeet huomioitu
- Suora ja kollektiivinen lisensointi
- Vaatii tekijänoikeusinfrastruktuurin (CITF)

3

Avoimen dialogin tarve

Luottamus syntyy yhteistyöllä

- Luova ala, kehittäjät, tiede, kuluttajat
- Yhteiset standardit dokumentointiin
- Läpinäkyvyys avaa rakentavan keskustelun

4

Tekoälylukutaidon merkitys

Osa digitaalista yleissivistystä

- Tekoäly ei luo tyhjää — arvo tunnustettava
- Koskee yksilöitä, organisaatioita, kouluja
- Myös päättäjät, tutkijat ja kehittäjät mukana

PÄÄTELMÄT JA JATKO

Mitä tästä eteenpäin

Teemat 1 & 2 syventäen — sekä pelisäännöt ja lainsäätäjän tuki

TEEMA 1 — LAADUKKAAT JA EETTISET DATASETIT

Laillinen alkuperä, läpinäkyvyys, dokumentointi

- Laillinen pääsy: lisenssi, sopimus tai suostumus — jo koulutusvaiheessa
- Metadata kulkee alusta loppuun: lähteet, tekijät, oikeusperusta
- Opt-outin noudattaminen koneluettavasti
- Luovan työn arvo: oikeudenhaltijat osa arvoketjua

PELISÄÄNNÖT — MITÄ TOIMIJOILTA ODOTETAAN

Pelisääntöjä toimijoille

- Toimijoiden aktiivinen rooli lisenssimarkkinoiden ja teknisten ratkaisujen kehittämisessä
- Tutkimuksen ja kulttuuriperintösektorin tarpeet huomioitava — selkeä raja tieteellisen tutkimuksen ja kaupallisen käytön välillä
- Lisensointimallien kunnioitus, helppokäyttöisten standardien tuki
- Tekoälylukutaito sektorirajojen yli

TEEMA 2 — LISENSOINNIN ROOLI

Markkinatalouden normaali mekanismi aineettoman omaisuuden käyttöön

- Oikeusvarmuus kaikille: tekijöiden ja tutkimuksen tarpeet huomioitu
- Suora ja kollektiivinen lisensointi
- Kilpailuneutraliteetti — estää luvattoman rinnakkaiskäytön
- Sama periaate kuin laskentateholla ja energialla

LAINSÄÄTÄJÄN TUKI — TUKEE PELISÄÄNTÖJEN TOTEUTUMISTA

Lainsäädännön rooli

- Kansallisesti: tuki lisensointiratkaisujen kehittymiselle
- EU- ja kv-tasolla: Suomi aktiivinen pohjamallien koulutuksen lainmukaisuudessa
- Tekijänoikeusinfrastruktuurin kehittäminen — CITF, eIDAS, koneluettavat opt-out -standardit

Vastuullisen tekoälyn kouluttamisen ja käytön pelisäännöt

Juridiikka-pienryhmä

Intressiryhmien tiivistetyt skenaariot

Tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan kokous 2.6.2026

Tekoälyn kehittäjät ja organisaatiokäyttäjät:

Positiivinen skenaario

- EU-tason tekijänoikeusperiaatteet ovat selkeät, yhtenäiset ja ennakoitavat, ja koulutusdatan käyttö mahdollista toimivien opt-out- ja lisensointimekanismien kautta.
- Läpinäkyvyys- ja dokumentointivaatimukset ovat oikeasuhtaisia, eivätkä ne vaaranna liikesalaisuuksia; vastuut rajautuvat kehittäjän omaan toimintaan.
- Tekijänoikeuden ja TDM-sääntelyn tulkinta ja käytännöt pysyvät mahdollisimman yhtenäisinä EU:ssa ja transatlanttisesti, ja TDM implementoidaan yhdenmukaisesti jäsenvaltioissa.
- TDM-käytännöt ovat johdonmukaisia yritysten ja tutkimuksen välillä, ja opetusaineiston keruu perustuu selkeisiin, avoimiin ja yhdenmukaisiin periaatteisiin.
- Opetusaineiston kerääminen on sallivaa ja tukee erityisesti pieniä kielialueita; keskustelu tekijänoikeudesta keskittyy ensisijaisesti mallien outputiin.
- Mahdolliset lisensointijärjestelmät perustuvat suoriin sopimuksiin ja markkinoita tukevien mekanismien käyttöön ilman pullonkauloja.
- Organisaatiot voivat käyttää tekoälyä selkeiden sopimusmallien, vastuunjaon ja riskienhallintatyökalujen varassa, ja sääntely tukee käyttöä ilman raskaita ennakkomenettelyjä

Negatiivinen skenaario

- Tekoälyn opetusaineistojen tarkastelu eriytyy eri tekijänoikeusregiimien (EU / US) välillä lähtökohdiltaan ja käytännön soveltamiseltaan erilaiseksi
- Tekijänoikeusdirektiivin TDM-säädöksen implementointi ja käytännöt jäävät hajanaisiksi
- tekoälyn input-aineistojen keräämisen käytännöt eriytyvät akateemisen ja yritysvetoisen tutkimuksen osalta erilaisiksi, haitaten akatemian ja yritysten yhteistyötä ja innovaatioiden kaupallistamista Euroopassa
- Lisensointimalleja lähdetään toteuttamaan epärealistisista lähtökohdista, ja käytännöin, jotka painottuvat input-vaiheeseen ja rajoittavat tekoälymallien kehitystä ja skaalaamista
- Edellä mainitut negatiivisen skenaarion elementit vaikuttaisivat toteutuessaan erittäin haitallisesti kilpailuun lahjakkaista tekijöistä – Eurooppa pystyy houkuttelemaan tekijöitä, jos Euroopassa on tarjolla eurooppalaisten arvojen mukaisia, toimivia käytäntöjä

Kulttuuriperintöorganisaatiot ja tutkimusorganisaatiot

Positiivinen skenaario

- Eurooppalainen tutkimus on kansainvälisesti kilpailukykyistä ja eurooppalaiset innovatiiviset palvelut turvaavat EU:n strategisen autonomian
- Eurooppalainen tutkimuspoikkeus säädetty asetuksella koko European Research Area alueella
- Kulttuuriperintöorganisaatioilla, tutkimusorganisaatioilla ja tutkimusorganisaatioihin affilioituneilla tutkijoilla säilyy oikeus tiedonlouhintaan ja oikeus julkaista tutkimustulokset avoimen tieteen periaatteiden mukaisesti.
- Kaikki eurooppalaiset kielet voidaan huomioida kielimallien ke hittämisessä ja kielimallit voidaan kouluttaa laadukkaalla aineistolla

Negatiivinen skenaario

- Tieteen vapautta rajoittaa se, että tieteenulkoisen taho määrittää pääsyn tutkimusaineistoihin: tekijänoikeusjärjestöillä on määräysvalta siihen, mitä tutkitaan ja millä menetelmillä.
- Kaikki tiedonlouhinta vaatii lisenssin aina, jos tutkimuksessa käytetään algoritmeja tai tutkimuksen tuotoksena syntyy tekijänoikeusjärjestöjen tekoälyksi tekijänoikeusjärjestöjen tulkitsemaa koodia
- Kansallinen sääntely ja siihen perustuva lisenssikäytäntö estää kansainvälisen tutkimusyhteistyön.
- Kankea kollektiivinen lisensiointi sementoi tutkimuksen etenemisen lisenssin ehtojen mukaiseksi ja rajoittaa tutkijoiden tietenvapauden periaatteen mukaista oikeutta muuttaa tutkimuksen aikana perustellusti tutkimuksen suuntaa.
- Tekoälymallin katsotaan sisältävän koulutusdatan kappaleet
- Tekijänoikeusjärjestön lupa tarvitaan tekoälymallin kouluttamiseen, hienosäätöön, tekoälymallin julkaisemiseen sekä tekoälyjärjestelmän käyttöön (promptauslupa)
- Tekoälytutkimus ja tekoälyjärjestelmien käyttöönotto jää jälkeen esim. USA:sta ja Kiinasta
- Teknologinen alikehittyneisyys vaikuttaa negatiivisesti EU:n alueen talouteen, työllisyyteen ja turvallisuuteen.

Oikeudenhaltijat (luova ala ja media)

Positiivinen skenaario

Läpinäkyvyys, toimivat lisenssimarkkinat ja korvaus: Demokratia, sivistys ja rikas kulttuuri kukoistavat.

- **Läpinäkyvyys, lupa & korvaus** – Tekoälykoulutus perustuu aineiston täyteen läpinäkyvyyteen, toimiviin lisensiointimarkkinoihin ja reiluun korvaukseen. Suora ja kollektiivinen lisensiointi laajasti hyödynnetty eri tekoälykäyttötilanteissa.
- **Toimiva opt-out** – Oikeuksien pidätyksiä kunnioitetaan kaikissa käyttömuodoissa.
- **Tehokas täytäntöönpano** – Tehokkaat ja toimivat oikeusturvakeinot ja kohtuullinen näyttökynnys. Käyttöolettama, jos koulutusaineiston läpinäkyvyys ei riittävä.
- **Tekijänoikeutta ei kierretä rajoituksen laventavalla tulkinnalla** - Tutkimus- ja kulttuuriperintöorganisaatiot sekä teknologiayhtiöt kunnioittavat rajoja tieteellisen tutkimuksen poikkeuksen ja kaupallisen jatkohyödyntämisen välillä ymmärtäen tekijänoikeuden merkityksen luovan työn, uuden sisällöntuotannon ja demokratian perustana.
- **Inhimillinen luovuus tunnustetaan** – Tekoällysisältö on erotettavissa ja läpinäkyvää. Persoonansuoja turvattu. Informaatio-, media- ja tekoälylukutaitoon panostetaan aktiivisesti.
- **Elinvoimainen toimituksellinen media & kulttuuri** – Riippumaton journalismi ja kotimainen kulttuuri sisältöineen tukevat demokratiaa ja edesauttavat sen ylläpitämistä vahvistamalla tiedon huoltovarmuutta ja osallisuutta.

Negatiivinen skenaario

Tekijänoikeussuoja murenee, markkinavoima keskittyy ja demokraattinen yhteiskunta heikkenee.

- **Sääntelyä ei noudateta** – Tekijänoikeuden suoja luovalle työlle ja investoinneille jää toteutumatta.
- **Sisältöjä käytetään luvatta** - Tekoälytoimijat hyödyntävät suojattua aineistoa ilman läpinäkyvyyttä, lupaa ja korvausta. Oikeuksien valvonta ja täytäntöönpano muuttuvat mahdottomaksi.
- **Poikkeuksia venytetään** - TDM-poikkeus ja “tieteellinen tutkimus” tekoälyn hyödyntämisen eri vaiheissa tulkitaan niin laajasti, että oikeuksien pidätykset käytännössä vesittyvät ja tekijänoikeussuoja katoaa.
- **Tiedon luotettavuus heikkenee** - Media ei pysty rahoittamaan journalismia, mikä rapauttaa kansalaisten luotettavaa tiedonsaantia ja lopulta myös tutkimuksen vapautta sekä demokratiaa.
- **Markkina keskittyy globaaleille jättiläisille** - Luovan työn arvo siirtyy korvauksetta suurille teknologia- ja tekoälyalustoille. Kotimainen kulttuuri, inhimillinen luovuus ja vapaudet kuihtuvat. Luovaan alaan ei investoida heikon tekijänoikeussuojan vuoksi ja työllisyys ja kasvu jatkavat laskua.

Vastuullisen tekoälyn kehittäminen ja käyttö

- Kysymyksiä pienryhmien vetäjille
- Keskustelu
- Jatkoaskeleet
  - Loppuraportti Hankeikkunaan
- Lausuntokierros
  - Syksyllä

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

KV-asiat

KV-asiat

- WIPO:n Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien pysyvä komitea; SCCR-komitean 48. kokous 18.-22.5.2026
  - Vanhat asiat (Broadcasting ja Limitations and exceptions) vs. uudet asiat (Tekoäly & tekijänoikeus).